

Bosenská proudění

K antropologii postudenoválečného

Jaroslav Klepal

25. 4. 2025
10:00–12:00

Troja 0.31

„Mozaika“, „most“, „bažina“, „labyrint“, „čekárna“ či „prázdné žaludky“ představují několik mocných metafor, jejichž prostřednictvím se badatelky a badatelé snaží kriticky popsat vývoj Bosny a Hercegoviny v uplynulých dekádách od rozpadu Jugoslávie a porozumět mu. Tyto metafory vycházejí nejen z konkrétních verzí časové orientace vůči přítomnosti a budoucnosti země, zdají se být také zahrnuty v širších epistemologicko-ontologických rámcích – postkonfliktním, postsocialistickém a postkoloniálním. V blízké době vycházející kolektivní monografie Bosnian Fluxes: Belonging, Caring, and Reckoning in a Post-Cold War Semiperiphery tato statická a často vzájemně vylučná rámování chápe spíše jako problematická místa, jejichž průsaky, kontaminace, praskliny a vnější vlivy je třeba empiricky analyzovat. Propojujícím argumentem knihy je to, že pocitům a diskurzům o zaseknutosti, spojovaných s okrajovými oblastmi světa jako je Bosna a Hercegovina, je potřeba rozumět jako reakci na příval a množování sociomateriálních otřesů po studené válce, které mobilizují či suspendují konkrétní způsoby přináležení, pečování a zúčtovávání. Do popředí tak kniha staví pohyb a dění, které často tematizují obyvatelé Bosny

a Hercegoviny ve svých každodenních životech a jejichž analytické uchopení se inspiroje úvahami Michela Serrese.

Ve svém představení knihy se soustředím na její snahu promýšlet Bosnu a Hercegovinu prostřednictvím metafory „proudění“ a přesáhnout konvenční regionální zaměření tím, že kombinuje podrobné případové studie s komentáři antropoložek a antropologů zkoumajících podobná témata v jiných oblastech světa, které se nacházejí uprostřed rekonfigurace aspirací a periferizace v důsledku studené války a jejich následků.

Jaroslav Klepal je sociální antropolog zaměřující se na problematiku medicínské antropologie. Ve svých etnografických výzkumech se zabýval sociomateriálními dopady traumatu a posttraumatické stresové poruchy u válečných veteránů v Bosně a Hercegovině, tělesností v nové religiozitě, vztahy mezi klasickou a alternativní medicínou a mechanismy sociálního vyloučení. Kromě uvedených témat se v poslední době zajímá o imaginace, emoce a jednání související s traumatickou budoucností.